

QUẢN LÝ THU BẢO HIỂM Y TẾ TẠI HUYỆN SỐP CỘP, TỈNH SƠN LA

● NGUYỄN VĂN THÔNG - NGUYỄN THỊ VÂN

TÓM TẮT:

Bài nghiên cứu đã phân tích thực trạng quản lý thu bảo hiểm y tế tại huyện Sốp Cộp, tỉnh Sơn La, chỉ ra các kết quả đạt được, những điểm hạn chế còn tồn tại và nguyên nhân của các hạn chế đó. Từ kết quả phân tích, bài nghiên cứu đã đề xuất một số giải pháp nhằm cải thiện tình hình quản lý thu bảo hiểm y tế tại huyện Sốp Cộp, tỉnh Sơn La.

Từ khóa: quản lý thu, bảo hiểm y tế, bảo hiểm xã hội, huyện Sốp Cộp, tỉnh Sơn La.

1. Đặt vấn đề

Bảo hiểm xã hội (BHXH) huyện Sốp Cộp là cơ quan trực thuộc BHXH tỉnh Sơn La, có chức năng tổ chức thực hiện chế độ, chính sách BHXH, BHYT; quản lý thu chi BHXH, BHYT trên địa bàn huyện Sốp Cộp đối với toàn bộ người dân trên địa bàn huyện, cùng các chức năng khác của một đơn vị BHXH. BHXH huyện Sốp Cộp trong những năm qua đã đạt được những kết quả đáng ghi nhận, tuy nhiên công tác quản lý thu BHYT trên địa bàn huyện còn bộc lộ nhiều khó khăn, bất cập. Những khó khăn, bất cập đó là thách thức đòi hỏi công tác thu BHYT tại BHXH huyện Sốp Cộp phải có biện pháp giải quyết kịp thời. Bài viết nghiên cứu đề tài “Quản lý thu bảo hiểm y tế tại huyện Sốp Cộp, Tỉnh Sơn La” nhằm có cái nhìn rõ hơn về các thành tích đạt được, cũng như những khó khăn, hạn chế còn tồn tại.

2. Thực trạng quản lý thu BHYT tại huyện Sốp Cộp, tỉnh Sơn La

2.1. Thực trạng quản lý đối tượng tham gia BHYT

Kết quả tại Bảng 1 cho thấy số lượng người dân tham gia BHYT trên địa bàn huyện Sốp Cộp có sự

thay đổi trong giai đoạn 2019-2021, cụ thể: năm 2019, số người tham gia BHYT trên địa bàn huyện đạt 49.812 người tham gia BHYT, năm 2020 số người tham gia BHYT trên địa bàn huyện đạt 50.779 người tăng 967 người tương ứng tăng 1,94% so với năm 2019. Sang năm 2021, số người tham gia BHYT trên địa bàn huyện Sốp Cộp giảm xuống còn 49.015 người, giảm 1.746 người tham gia BHYT tương ứng giảm 3,47% so với năm 2020. Trong giai đoạn 2019 - 2020, Sốp Cộp là huyện đặc biệt khó khăn, có đông đồng bào dân tộc thiểu số cùng sinh sống. Sang đến giai đoạn 2020-2021, theo Quyết định số 861/QĐ-TTg ngày 04/06/2021 của Thủ tướng Chính phủ, 2 xã Sốp Cộp và Dồm Cang chuyển thành vùng I, đối tượng được NSNN đóng của huyện giảm xuống, do vậy làm giảm số lượng người tham gia BHYT trên địa bàn huyện. (Bảng 1)

Trong giai đoạn 2019 - 2021, BHXH huyện Sốp Cộp luôn coi trọng vấn đề quản lý đối tượng tham gia BHYT với nguyên tắc người thuộc loại đối tượng nào thì quản lý, xác định theo nhóm đối tượng đó. Người thuộc nhiều loại đối tượng khác nhau thì xác định theo một loại đối tượng theo quy định của Luật BHYT.

Bảng 1. Số người tham gia BHYT trên địa bàn huyện Sốp Cộp giai đoạn 2019-2021

TT	Chỉ tiêu	2019		2020		2021	
		Số người	Tỷ trọng (%)	Số người	Tỷ trọng (%)	Số người	Tỷ trọng (%)
1	Nhóm 1: Do người lao động và người sử dụng lao động đóng	1.790	3,59	1.793	3,53	1.815	3,70
2	Nhóm 2: Do tổ chức BHXH đóng	345	0,69	359	0,71	387	0,79
3	Nhóm 3: do Ngân sách nhà nước đóng	47.153	94,66	47.990	94,51	43.453	88,65
4	Nhóm 4: NSNN hỗ trợ đóng	368	0,74	399	0,79	2.157	4,40
5	Nhóm 5: Tham gia BHYT hộ gia đình	156	0,31	238	0,47	1.203	2,45
	Tổng	49.812	100,00	50.779	100,00	49.015	100,00

Nguồn: BHXH huyện Sốp Cộp

Thông qua việc quản lý đối tượng tham gia BHYT trên địa bàn huyện, BHXH huyện Sốp Cộp đã nắm rõ tình hình tham gia BHYT của từng nhóm đối tượng, từ đó đề ra mục tiêu thu BHYT, phát triển đối tượng tham gia BHYT và dự báo, xây dựng kế hoạch thu BHYT hàng năm để đạt được mục tiêu đã đề ra.

2.2. Thực trạng lập kế hoạch thu BHYT trên địa bàn huyện Sốp Cộp giai đoạn 2019-2021

Trong giai đoạn 2019 - 2021, mặc dù nền kinh tế biến động đặc biệt là chịu tác động của dịch bệnh Covid-19 nhưng công tác lập kế hoạch thu BHYT trên địa bàn huyện Sốp Cộp cơ bản đảm bảo được yêu cầu đặt ra.

Kế hoạch thu BHYT của huyện được lập theo các chỉ tiêu cụ thể theo đúng hướng dẫn của Luật BHYT, các thông tư hướng dẫn của BHXH Việt Nam. Thu BHYT được chia theo các nhóm đối tượng: Nhóm do người lao động và người sử dụng lao động đóng; nhóm do tổ chức BHXH đóng; nhóm do Ngân sách Nhà nước đóng; Nhóm do Ngân sách Nhà nước hỗ trợ đóng và Nhóm tham gia BHYT hộ gia đình.

Kế hoạch công tác thu BHYT qua 3 năm có xu hướng tăng lên. Kế hoạch năm 2019 với tổng thu BHYT là 42.715,05 triệu đồng, năm 2020 tăng lên 43.806,20 triệu đồng, năm 2021 tổng thu tăng lên 46.391,66 triệu đồng. Kế hoạch thu BHYT của huyện dựa vào tốc độ phát triển kinh tế - xã hội

huyện cũng như tốc độ tăng dân số của huyện để lên kế hoạch thu BHYT.

Thông qua việc lập kế hoạch thu BHYT hàng năm, giúp cho BHXH huyện Sốp Cộp xác định được mục tiêu thu BHYT cần đạt được, cách thức tổ chức huy động các nguồn lực và tổ chức thực hiện các công việc để đạt mục tiêu thu BHYT trên địa bàn huyện. Việc lập kế hoạch thu BHYT cũng giúp cho BHXH huyện hướng các nỗ lực vào việc hoàn thành mục tiêu, nhiệm vụ đề ra. Nhờ có kế hoạch thu BHYT mà công chức, viên chức trong cơ quan BHXH huyện Sốp Cộp có thể phối hợp các hoạt động của các cá nhân cũng như các bộ phận liên quan đến lĩnh vực thu BHYT một cách nhịp nhàng. Tổ chức thực hiện thu BHYT theo kế hoạch giúp cho cơ quan BHXH huyện Sốp Cộp sử dụng có hiệu quả các nguồn lực, giảm thiểu được sự trùng lặp, chồng chéo trong phân công nhiệm vụ.

2.3. Thực trạng quản lý tổ chức thực hiện kế hoạch thu BHYT giai đoạn 2019-2021

2.3.1. Tình hình thực hiện kế hoạch thu BHYT

Kết quả chấp hành thu BHYT trên địa bàn huyện Sốp Cộp giai đoạn 2019-2021 như sau: Năm 2019, tỷ lệ thực hiện kế hoạch thu BHYT trên địa bàn huyện Sốp Cộp đạt 43.281,03/42.715,05 triệu đồng đạt 101,33% so với kế hoạch giao. Tất cả các nhóm tham gia BHYT trên địa bàn huyện năm 2019 đều vượt kế hoạch thu BHYT được giao. Trong đó, nguồn thu BHYT lớn nhất trên địa bàn

huyện là nhóm 3, kết quả thu BHYT do nhóm 3 đóng đạt 37.633,67/37.193,22 triệu đồng đạt 101,8% kế hoạch giao. Năm 2020, kết quả thực hiện kế hoạch thu BHYT đạt 44.652/43.806 triệu đồng đạt 101,93% kế hoạch giao. Kết quả thực hiện kế hoạch thu BHYT trên địa bàn huyện trên tất cả các nhóm đối tượng tham gia BHYT đều vượt kế hoạch giao và số thu BHYT trên địa bàn huyện 1.371,15 triệu đồng tương ứng tăng 3,17% so với năm 2019. Nhưng sang đến năm 2021, kết quả thực hiện thu BHYT trên địa bàn huyện đã không hoàn thành kế hoạch giao. Năm 2021, thu BHYT đạt 44.905,18/ 46.391,66 triệu đồng đạt 96,8% kế hoạch giao. Do tác động từ Quyết định số 861/QĐ-TTg ngày 04/06/2021 của Thủ tướng Chính phủ, 2 xã là Sốp Cộp và Dầm Cang chuyển thành vùng I nên số người chưa tham gia BHYT chiếm tỷ lệ lớn. Trong khi đó, việc lập kế hoạch thu BHYT từ năm 2020, dựa vào tình hình thu của năm 2020 do đó khi có chính sách điều chỉnh của Thủ tướng Chính phủ về điều chỉnh vùng, cơ quan BHXH phải điều chỉnh kế hoạch thu. Sự thay đổi chính sách này cũng ảnh hưởng lớn đến kế hoạch thu BHYT trên địa bàn huyện Sốp Cộp. Trong đó, nhóm 4 năm 2021 chỉ đạt 37.881,75/39.953,10 triệu đồng đạt 94,82% kế hoạch giao và cũng giảm 607,18 triệu đồng so với năm 2020. Tuy nhiên, có một điểm đáng mừng là nhóm 5 lại tăng cao và vượt kế hoạch giao trong năm 2021. Số thu hộ gia đình tham gia BHYT đạt 427,63/175,37 triệu đồng vượt 243,84 so với kế hoạch giao. Đồng thời, số thu của nhóm 5 cao hơn 301,08 triệu đồng tương ứng tăng 237,9% so với năm 2020. Đạt được kết quả đó là nhờ sự nỗ lực của BHXH huyện Sốp Cộp trong công tác tuyên truyền phát triển đối tượng tham gia BHYT.

Phân tích số liệu thu thập được, số liệu thu BHYT trên địa bàn huyện Sốp Cộp chia làm 2 giai đoạn. Giai đoạn 2019-2020 số thu BHYT năm sau cao hơn năm trước nhưng sang giai đoạn 2021, số thu BHYT giảm hơn so với năm 2020. Số thu BHYT theo mỗi nhóm tham gia BHYT trong giai đoạn này cũng có những biến động khác nhau.

2.3.2. Kiểm tra, giám sát công tác thu BHYT

Công tác kiểm tra, giám sát thu BHYT luôn được BHXH huyện Sốp Cộp quan tâm và nỗ lực

thực hiện, góp phần nâng cao năng lực, hiệu quả công tác quản lý thu BHYT của đơn vị, qua đó làm giảm tình trạng nợ đọng tiền đóng BHYT và giảm thiểu tình trạng trốn đóng BHYT trên địa bàn huyện. Từ tháng 11/2016, công tác kiểm tra, giám sát thu BHYT của huyện đã áp dụng quy trình kiểm tra theo Quyết định số 1518/2016/QĐ-BHXH của Tổng giám đốc BHXH Việt Nam.

Kết quả khảo sát cho thấy, trong giai đoạn 2019-2021, BHXH huyện Sốp Cộp thực hiện 46 cuộc kiểm tra định kỳ việc kê khai, lập danh sách tham gia BHYT của người lao động đang làm việc tại các đơn vị, doanh nghiệp. Năm 2019 thực hiện 20 cuộc kiểm tra, trong đó kiểm tra định kỳ 17 cuộc, kiểm tra liên ngành 3 cuộc. Năm 2020, số cuộc kiểm tra giảm xuống còn 17 cuộc, trong đó có 15 cuộc kiểm tra định kỳ, 2 cuộc kiểm tra liên ngành. Trong năm đã kiểm tra tại 5/8 trạm y tế xã, rà soát 100% các doanh nghiệp, hợp tác xã theo CV 3045, dữ liệu của cơ quan Thuế cung cấp). Năm 2021, số cuộc thanh tra kiểm tra giảm xuống còn 9 cuộc, trong đó đều là kiểm tra định kỳ của BHXH huyện Sốp Cộp, thực hiện rà soát theo CV 3045, dữ liệu của cơ quan Thuế cung cấp 31 đơn vị. Số cuộc kiểm tra của huyện giảm trong giai đoạn 2019-2021 là do trong bối cảnh dịch Covid-19 các đơn vị nhận được chỉ đạo “... tạm dừng, giãn, hoãn các cuộc kiểm tra, thanh tra doanh nghiệp, hợp tác xã, hộ kinh doanh chưa cần thiết đã có trong kế hoạch năm 2021 và tổ chức thực hiện vào thời gian phù hợp sau khi dịch Covid-19 được kiểm soát”.

Qua công tác kiểm tra, BHXH huyện đã phát hiện một số doanh nghiệp kê khai không đủ số người thuộc diện tham gia BHYT, kê khai mức tiền lương làm căn cứ đóng BHYT thấp hơn so với mức tiền lương ghi trong hợp đồng lao động. BHXH huyện đã lập biên bản yêu cầu các doanh nghiệp này kê khai đóng BHYT bổ sung cho số lao động kê khai thiếu là 16 người, với số tiền đóng BHYT tương ứng gần 20 triệu đồng.

Trong giai đoạn 2019-2021, nhằm hạn chế tình trạng trốn đóng BHYT, nợ đọng tiền đóng BHYT, căn cứ vào dữ liệu do ngành Thuế cung cấp, đối với các doanh nghiệp thành lập mới có đăng ký kinh doanh trên địa bàn huyện đã đi vào sản xuất, kinh

doanh nhưng chưa thực hiện việc kê khai đóng BHXH, BHYT, BHXH huyện Sốp Cộp đã tham mưu, đề xuất UBND huyện Sốp Cộp lập đoàn thanh tra, kiểm tra liên ngành về việc thực hiện chính sách BHXH, BHYT tại đơn vị. BHXH huyện Sốp Cộp đã phối hợp với các đơn vị liên quan trong huyện tiến hành 5 cuộc thanh tra, kiểm tra liên ngành về việc thực hiện chính sách BHXH, BHYT tại các doanh nghiệp trên địa bàn huyện. Do đẩy mạnh công tác thanh tra, kiểm tra việc thực hiện chính sách BHXH, BHYT đã góp phần chấn chỉnh việc tuân thủ Luật BHYT tại các đơn vị, doanh nghiệp trên địa bàn huyện, hạn chế tình trạng trốn đóng, nợ đọng tiền đóng BHYT. Mặt khác, quá trình thanh tra, kiểm tra cũng góp phần tuyên truyền chính sách, pháp luật về BHXH, BHYT đến người lao động và người sử dụng lao động tại các đơn vị, doanh nghiệp đóng trên địa bàn huyện cũng như tăng cường quản lý tốt đại lý thu BHYT, tổ chức, sắp xếp bố trí, phân công viên chức thực hiện nhiệm vụ đúng người đúng việc và phù hợp với khả năng, năng lực sở trường của cán bộ thu BHYT được đảm bảo, khoa học và chuyên sâu nghiệp vụ, tránh tình trạng thiếu tận tâm, làm ảnh hưởng đến công tác tuyên truyền vận động người dân tham gia BHYT.

2.4. Đánh giá quản lý thu BHYT trên địa bàn huyện Sốp Cộp

2.4.1. Những kết quả đạt được

Trong giai đoạn 2019-2021, đã đạt được một số kết quả tích cực trong công tác quản lý thu BHYT:

*** Về công tác quản lý đối tượng tham gia BHYT:**

BHXH huyện Sốp Cộp đã làm tốt công tác quản lý đối tượng tham gia BHYT. Việc kê khai và hoàn thiện dữ liệu người dân tham gia BHYT trên địa bàn huyện giúp cho công tác quản lý đối tượng được chặt chẽ, giúp cho việc quản lý thu BHYT được chính xác, thuận lợi và minh bạch. Thông qua việc quản lý đối tượng BHYT đã giúp cho BHXH huyện Sốp Cộp thống kê được các nhóm đối tượng có tỷ lệ tham gia BHYT thấp, đó là: những người thuộc hộ gia đình làm nông nghiệp, nhóm người lao động làm việc trong các hộ sản xuất - kinh doanh cá thể, tổ hợp tác và những người lao động tự do. Từ đó, có kế hoạch tập trung vận động tuyên truyền

chính sách BHYT ở các nhóm đối tượng này, nhằm thu hút thêm nhiều người tham gia BHYT, để đạt mục tiêu BHYT toàn dân trên địa bàn.

*** Về công tác lập kế hoạch thu BHYT:**

Công tác lập kế hoạch thu BHYT trên đại bàn đã đi vào nề nếp, ổn định. Công tác lập kế hoạch thu BHYT trên địa bàn đã đảm bảo thời gian theo đúng quy định của Luật BHYT, Thông tư hướng dẫn của BHXH Việt Nam, các văn bản hướng dẫn của BHXH tỉnh Sơn La. Việc xây dựng kế hoạch thu BHYT đã đảm bảo thực hiện theo đúng mục tiêu phát triển KT - XH của tỉnh, huyện trong giai đoạn 5 năm, thực hiện đúng kế hoạch bao phủ BHYT toàn dân của tỉnh, huyện.

Công tác lập kế hoạch thu BHYT đã có sự công khai, minh bạch và đúng quy định, đồng thời dự toán có dựa vào kế hoạch và phát triển BHYT của huyện cũng như là đảm bảo về mặt thời gian nộp kế hoạch theo quy định, tuân thủ về mặt quy trình, thời gian, biểu mẫu... Sau khi được BHXH tỉnh Sơn La phê duyệt, BHXH huyện Sốp Cộp đã tiến hành phân bổ chi tiết cho từng đại lý thu về số đối tượng và số thu BHYT trong năm.

*** Về công tác tổ chức thực hiện kế hoạch thu BHYT:**

Số thu BHYT trên địa bàn tăng trong giai đoạn 2019-2021. Năm 2019, số thu BHYT trên địa bàn huyện là 43.281,03 triệu đồng, năm 2021 tăng lên 44.905,18 triệu đồng. Công tác quản lý thu BHYT trên địa bàn huyện Sốp Cộp cơ bản đảm bảo trình tự theo sự hướng dẫn của BHXH Việt Nam và BHXH tỉnh Sơn La. Đồng thời, có sự phân công nhiệm vụ rõ ràng trong bộ máy tổ chức thu BHYT tránh không bị chồng chéo trong công việc.

*** Về công tác kiểm tra, giám sát thu BHYT:**

Công tác kiểm tra, giám sát thu BHYT luôn được BHXH huyện Sốp Cộp quan tâm và nỗ lực thực hiện, góp phần nâng cao năng lực, hiệu quả công tác quản lý thu BHYT của đơn vị, qua đó làm giảm tình trạng nợ đọng tiền đóng BHYT và giảm thiểu tình trạng trốn đóng BHYT trên địa bàn huyện. Trong giai đoạn 2019-2021, BHXH huyện đã phát hiện một số doanh nghiệp kê khai không đủ số người thuộc diện tham gia BHYT, kê khai mức tiền lương làm căn cứ đóng BHYT thấp hơn so với

mức tiền lương ghi trong hợp đồng lao động. BHXH huyện đã lập biên bản yêu cầu các doanh nghiệp này kê khai đóng BHYT bổ sung cho số lao động kê khai thiếu là 16 người, với số tiền đóng BHYT tương ứng gần 20 triệu đồng.

** Về công tác tuyên truyền về chính sách BHYT:*

Công tác tuyên truyền về chính sách BHYT trên địa bàn huyện Sốp Cộp đã đạt kết quả tích cực góp phần nâng cao nhận thức của người dân về chính sách BHYT. Giúp cho người dân hiểu tham gia BHYT mang lại rất nhiều lợi ích thiết thực cho họ và là cách tốt nhất để mọi người giúp nhau chia sẻ rủi ro khi bị ốm đau, bệnh tật. Hình thức tuyên truyền, phổ biến chính sách phong phú, đa dạng với nhiều hình thức như tổ chức hội nghị, băng ron, áp phích, tờ rơi, kết hợp phát sóng trên truyền hình... giúp người dân trên địa bàn huyện hiểu biết về chính sách BHYT của Nhà nước.

** Về tổ chức, quản lý điều hành thu BHYT:*

Tổ chức bộ máy thu BHYT trên địa bàn huyện Sốp Cộp cơ bản đã đáp ứng được yêu cầu của quản lý thu BHYT. Ngoài tổ chức bộ máy thu BHYT ở cơ quan, BHXH huyện, hệ thống đại lý thu BHXH, BHYT đã bao phủ đến tất cả các xã, thị trấn trên địa bàn huyện, tạo điều kiện thuận lợi cho người dân khi tham gia BHYT. Tại mỗi điểm đại lý thu đều được bố trí đầy đủ bàn, ghế, biển hiệu điểm thu, trang thiết bị làm việc, sổ sách, ấn phẩm để phục vụ người tham gia BHXH tự nguyện và BHYT.

Ngoài ra, BHXH huyện Sốp Cộp đã ứng dụng và khai thác triệt để vai trò của công nghệ thông tin trong quản lý thu BHYT. Việc ứng dụng các phần mềm CNTT để quản lý đã giúp cho công tác quản lý thu BHYT trên địa bàn tận dụng tối đa được các nguồn lực, đạt hiệu quả cao trong công tác quản lý thu BHYT.

2.4.2. Những tồn tại, hạn chế

Bên cạnh những kết quả đã đạt được, công tác quản lý thu BHYT trên địa bàn huyện Sốp Cộp vẫn còn một số mặt tồn tại hạn chế sau:

** Về công tác quản lý đối tượng tham gia BHYT:*

Mặc dù cán bộ quản lý thu BHYT đã thường xuyên rà soát các đối tượng nhưng nhiều lúc vẫn chưa nắm bắt được kịp thời các đối tượng trên địa bàn, như sự thay đổi lao động của các doanh nghiệp ngoài quốc

doanh trên địa bàn, hay như một số lao động do dịch bệnh Covid đi làm ở các địa phương trở về đã tham gia BHYT chưa... Công tác quản lý đối tượng trên địa bàn huyện được thực hiện khá chặt chẽ, tuy nhiên vẫn còn hiện tượng cấp trùng thẻ BHYT, dẫn đến tình trạng một người có 2 thẻ BHYT. Điều này thể hiện việc thu không đúng đối tượng theo quy định của Luật BHYT, ngoài ra còn phát sinh một số phiền phức cho người có thẻ BHYT khi đi khám chữa bệnh.

** Về công tác lập kế hoạch thu BHYT:* Mức độ phối hợp của BHXH huyện với các đơn vị, cán bộ xã của huyện trong công tác lập kế hoạch thu BHYT và chỉ tiêu kế hoạch thu BHYT chưa nhịp nhàng, dẫn đến việc lập kế hoạch thu BHYT chưa sát thực tế, dẫn đến không chủ động trong việc thực hiện trong công tác tổ chức thực hiện thu BHYT trên địa bàn huyện cũng như dẫn đến khó khăn trong việc rà soát các đối tượng tham gia BHYT trên địa bàn.

** Về công tác tổ chức thực hiện kế hoạch thu BHYT:* Để tiến tới mục tiêu 100% người dân trên địa bàn huyện tham gia BHYT là nhiệm vụ khá nặng nề, cần có sự nỗ lực, cố gắng rất cao của cán bộ, viên chức BHXH huyện Sốp Cộp. Việc phân tích công tác thu BHYT của năm trước để rút kinh nghiệm cho năm sau trong công tác quản lý thu BHYT chưa được chú trọng, trong báo cáo BHXH của huyện hàng năm nêu hạn chế và nguyên nhân của hạn chế vẫn mang tính chất chung chung dẫn đến có những hạn chế vẫn chưa được chưa được khắc phục.

** Về công tác kiểm tra, giám sát thu BHYT:* Các biện pháp, hình thức xử phạt vẫn mang nhiều tính hình thức, chưa mang tính chất răn đe, điều này dẫn đến vẫn còn tình trạng trốn đóng, nợ đọng BHYT hoặc vi phạm về chính sách BHYT trên địa bàn huyện. Đồng thời công tác kiểm tra, thanh tra về việc chấp hành pháp luật BHXH, BHYT của các cơ quan, đơn vị, DN, HTX còn hạn chế, chưa được thường xuyên.

** Về công tác tuyên truyền về chính sách BHYT:* Hình thức tuyên truyền, phổ biến chính sách phong phú, đa dạng tuy nhiên lại chưa phù hợp với điều kiện đặc thù của địa phương. Điều này cho thấy hiệu

quả của công tác tuyên truyền chưa được như kỳ vọng, vẫn còn một bộ phận người dân và doanh nghiệp hiểu biết về chính sách BHYT còn sơ sài nên chưa tham gia BHYT.

* *Về tổ chức, quản lý điều hành thu BHYT*: Mặc dù, nhân viên đại lý thu đã được đào tạo, bồi dưỡng nhưng còn hạn chế, chưa đáp ứng được nhu cầu của nhân dân trong việc tư vấn về các chế độ chính sách BHXH, BHYT nhất là chính sách BHXH tự nguyện, BHYT hộ gia đình.

Ngoài ra, mạng lưới các trạm y tế xã chưa thực sự phát huy hết hiệu quả của mình. Mặc dù điều kiện KCB tương đối thuận lợi nhưng số lượng bệnh nhân đến khám và điều trị tại trạm luôn thấp, bởi có nhiều bác sỹ ở trạm y tế xã vẫn đang phải tập sự tại Trung tâm y tế huyện để hoàn thiện các thủ tục được cấp chứng chỉ hành nghề bác sỹ. Đội ngũ y, bác sỹ có trình độ chuyên môn cao ít, không xử lý được các trường hợp bệnh nặng, nhiều trường hợp chuẩn đoán không đúng ảnh hưởng tới kết quả điều trị. Một bộ phận cán bộ y tế có tinh thần, thái độ làm việc không thân thiện, nhiệt tình.

2.4.3. Nguyên nhân những tồn tại, hạn chế

- Hệ thống văn bản pháp luật vẫn chưa đồng bộ, có những thay đổi dẫn đến việc lập kế hoạch về phát triển đối tượng và kế hoạch thu BHYT trên địa bàn huyện vẫn chưa sát với thực tế. Ngày 04/06/2021, Thủ tướng Chính phủ ban hành Quyết định số 861/QĐ-TTg, 2 xã Sốp Cộp và Dầm Cang chuyển thành vùng I, thay đổi các đối tượng được hưởng BHYT trên địa bàn. Dẫn đến công tác lập kế hoạch cũng như các phương thức triển khai phát triển đối tượng tham gia BHYT và công tác thu BHYT gặp phải khó khăn. Hơn nữa, chưa có văn bản phối hợp với Bộ Quốc phòng về việc rà soát đối tượng tham gia BHYT nhằm tránh tình trạng cấp trùng thẻ BHYT đối với nhóm đối tượng thân nhân quân nhân do Bộ Quốc phòng quản lý. Nhóm thân nhân quân nhân chưa được đồng bộ dữ liệu vào hệ thống dữ liệu dân cư tham gia BHYT chung nên gây khó khăn cho công tác rà soát, quản lý đối tượng tham gia BHYT. Do không có dữ liệu để rà soát trùng thẻ BHYT, nên xảy ra trường hợp một người dân trên địa bàn đang có thẻ BHYT đối tượng thân nhân quân nhân do BHXH

Bộ Quốc phòng cấp, khi đi làm việc tại các doanh nghiệp sẽ được BHXH huyện cấp thẻ BHYT mới, dẫn đến một người được cấp 2 thẻ BHYT.

- Do huyện Sốp Cộp là vùng sâu, vùng xa, vùng biên giới đặc biệt khó khăn, đồng bào dân tộc thiểu số chiếm 96,7% nên nhận thức của người dân về BHYT không đều. Nhiều người làm nông nghiệp, lao động tự do nhận thức về chính sách BHYT còn hạn chế, chưa hiểu rõ về bản chất, tính ưu việt của chính sách BHYT. Có những người không muốn tham gia BHYT và cho rằng khi ốm mới đến cơ sở y tế và không dùng thẻ BHYT có khi tốt hơn dùng thẻ BHYT. Điều này cho thấy mặc dù BHXH huyện đã đẩy mạnh công tác tuyên truyền về chính sách pháp luật về BHYT nhưng hiệu quả chưa cao, chưa đáp ứng được yêu cầu.

- Mức thu nhập của người dân trên địa bàn huyện Sốp Cộp còn rất thấp, đặc biệt là thu nhập của người thuộc hộ gia đình làm nông nghiệp, dẫn đến việc nhiều người phải lựa chọn sử dụng phần thu nhập ít ỏi của mình cho những nhu cầu cấp thiết của cuộc sống, chưa sẵn sàng bỏ ra một khoản tiền để mua thẻ BHYT.

- Mặc dù trong những năm qua, Nhà nước đã đầu tư nhiều ngân sách cho lĩnh vực y tế như: đầu tư xây dựng mới, nâng cấp cơ sở hạ tầng, đầu tư trang thiết bị cho các cơ sở khám chữa bệnh trên địa bàn huyện nhưng nhìn chung trang thiết bị của các cơ sở khám chữa bệnh trên địa bàn huyện còn lạc hậu so với yêu cầu, đặc biệt là Trung tâm y tế huyện. Đội ngũ y, bác sỹ có trình độ chuyên môn cao ít, một bộ phận có tinh thần, thái độ làm việc chưa thân thiện, nhiệt tình, dẫn đến sự không hài lòng của người có thẻ BHYT làm ảnh hưởng đến việc tuyên truyền, phát triển đối tượng tham gia BHYT.

- Việc tuân thủ pháp luật về BHYT của một số chủ doanh nghiệp ngoài quốc doanh chưa nghiêm, vẫn còn tình trạng cố tình trốn đóng cho người lao động, nợ tiền đóng BHYT, dẫn đến ảnh hưởng trực tiếp quyền lợi của người lao động và ảnh hưởng đến công tác quản lý thu BHYT.

- Do ảnh hưởng của dịch bệnh Covid-19 nên công tác kiểm tra, thanh tra các đơn vị, DN, HTX trên địa bàn quản lý chưa được thường xuyên.

3. Giải pháp hoàn thiện quản lý thu BHYT tại huyện Sốp Cộp, tỉnh Sơn La

3.1. Hoàn thiện công tác quản lý đối tượng tham gia BHYT trên địa bàn huyện Sốp Cộp

Cần chú trọng phối kết hợp chặt chẽ hơn nữa với các cơ quan ban ngành liên quan trong việc cung cấp, đối chiếu, rà soát dữ liệu.

Cần phối hợp với UBND huyện giao chỉ tiêu cho các xã, thị trấn vận động người dân tự nguyện tham gia BHYT. Huyện giao trách nhiệm của cán bộ, đảng viên, người đứng đầu vận động nhân dân tham gia BHYT. Các xã, thị trấn rà soát, tuyên truyền, vận động người dân nâng cao nhận thức tham gia BHYT.

Đối với nhóm đối tượng người lao động và người sử dụng lao động: BHXH huyện Sốp Cộp cần phối hợp với Phòng Lao động - Thương binh và Xã hội giám sát, quản lý số doanh nghiệp, HTX và số lao động hợp đồng làm việc trong từng doanh nghiệp, đặc biệt là các doanh nghiệp ngoài quốc doanh. Ngoài ra, cần phối hợp chặt chẽ với Sở Kế hoạch và Đầu tư trong việc quản lý và kiểm tra hoạt động của các đơn vị theo giấy phép đăng ký kinh doanh đã cấp. Thường xuyên phối hợp kiểm tra nếu phát hiện những đơn vị không thực hiện đúng giấy phép và chưa đăng ký tham gia BHYT thì kiên quyết rút giấy phép đăng ký kinh doanh.

Đối với nhóm đối tượng tham gia BHYT do BHXH đóng, NSNN đóng và NSNN hỗ trợ cần phối hợp với UBND xã kê khai, rà soát các đối tượng được hưởng chế độ như người có công, trẻ em dưới 6 tuổi, người dân tộc thiểu số sống ở vùng đặc biệt khó khăn, hộ nghèo... để tính đúng đối tượng được hưởng trợ cấp để cấp thẻ BHYT theo đúng đối tượng, tránh bỏ sót và cấp trùng đối tượng.

Đối với nhóm đối tượng tham gia BHYT là hộ gia đình cần xây dựng phương pháp tiếp cận phù hợp với từng đối tượng hộ gia đình. Cần kết hợp giữa thông tin về định hướng, hỗ trợ phương pháp sản xuất hiệu quả để nâng cao hơn thu nhập; đồng thời tích cực tuyên truyền về vai trò, ý nghĩa của việc tham gia BHYT, để từ đó người dân tự nhận thức được vấn đề, tự quyết định với thu nhập ít ỏi của mình sử dụng thế nào cho hiệu quả nhất.

3.2. Hoàn thiện chất lượng công tác lập kế hoạch dự toán thu bảo hiểm y tế

Cần nâng cao chất lượng lập kế hoạch thu BHYT, trong đó chú trọng chất lượng dự báo thu - chi BHYT.

Lập kế hoạch dự toán thu BHYT phải căn cứ, bám sát các quy định, hướng dẫn, chế độ, chính sách và tình hình thực tiễn tại cơ sở để xây dựng dự toán thu BHYT cho phù hợp, tránh tình trạng thiếu căn cứ, định mức và xa rời thực tế trong quá trình lập kế hoạch thu BHYT. Ngoài ra, cần quan tâm đến thời hạn hoàn thành báo cáo dự toán thu BHYT.

Đảm bảo nguyên tắc công khai, dân chủ trong quá trình thực hiện lập dự toán thu BHYT.

Đảm bảo phân bổ kế hoạch thu BHYT cho các đại lý dựa trên những tiêu chí rõ ràng, đảm bảo công bằng giữa các đại lý.

Cần bố trí các cán bộ có trình độ chuyên môn để tham gia công tác lập, thẩm định và phê duyệt dự toán thu BHYT.

3.3. Hoàn thiện chất lượng công tác thực hiện kế hoạch dự toán thu bảo hiểm y tế

Tăng cường công tác phân công cán bộ chuyên quản lý trực tiếp đối với từng đối tượng tham gia BHYT, thường xuyên bám sát các đối tượng tham gia BHYT để đơn đốc tiến độ thực hiện thu BHYT.

Tranh thủ sự quan tâm của các cấp chính quyền, coi công tác thực hiện chính sách BHYT là công tác thường xuyên của các cấp chính quyền.

Phối hợp thanh tra Phòng Lao động - Thương binh và Xã hội các cấp, tổ chức kiểm tra việc thực hiện Luật BHYT tại các đơn vị sử dụng lao động. Thực hiện xử phạt đối với các chủ sử dụng lao động cố ý trốn tránh việc khai báo không đầy đủ lao động. Trong công tác xử lý cần phân định rõ trách nhiệm của từng người và xử lý theo luật định đối với chủ sử dụng lao động. Đối với các doanh nghiệp ngoài quốc doanh, cần xem xét xử lý trên góc độ giấy phép kinh doanh của các doanh nghiệp này nếu họ vi phạm quy định về BHYT.

Cần tăng cường sự phối hợp chặt chẽ giữa các cơ quan quản lý nhà nước và BHXH các cấp trong việc thực hiện chính sách BHYT, thanh tra, kiểm tra công tác thu BHYT tại huyện.

3.4. Tăng cường công tác thanh tra, kiểm tra, giám sát thu BHYT

Đẩy mạnh công tác kiểm tra, giám sát thu BHYT tại các đơn vị sử dụng lao động. Kiểm soát số đơn vị

sử dụng lao động của từng đơn vị để từ đó thu BHYT cho đúng và đủ.

Thường xuyên kiểm tra, đối chiếu danh sách kê khai tham gia BHYT do đơn vị lập và danh sách chi lương, hợp đồng lao động lưu trữ tại đơn vị, doanh nghiệp để ngăn chặn tình trạng đóng không đủ số người thuộc diện tham gia BHYT tại đơn vị hoặc kê khai mức lương đóng BHYT thấp hơn mức lương ghi trong hợp đồng lao động, dẫn đến việc thu BHYT không đúng mức lương, không đủ số người theo quy định. Đối với các đơn vị, doanh nghiệp cố tình trốn đóng BHYT, BHXH huyện cần tham mưu với UBND huyện Sốp Cộp thành lập đoàn thanh tra liên ngành để tiến hành thanh tra tại đơn vị, doanh nghiệp, xử phạt thật nghiêm nếu có hành vi vi phạm pháp luật về BHYT.

Cần giám sát chặt chẽ việc khám và điều trị bệnh, đảm bảo quyền lợi khám chữa bệnh và thanh toán chi phí khám chữa bệnh BHYT, đặc biệt cho người nông dân tham gia BHYT. Cần có biện pháp kiểm tra, giám sát thái độ của y bác sĩ đối với bệnh nhân BHYT, trong đó đối tượng BHYT đảm bảo người dân được phục vụ tận tình khi đi khám chữa bệnh.

3.5. Tăng cường công tác tuyên truyền, phát triển đối tượng tham gia BHYT

Cần nâng cao hiệu quả của công tác tuyên truyền chính sách, pháp luật về BHYT trong thời gian tới; củng cố mạng lưới đại lý thu BHYT; thường xuyên đào tạo, tập huấn nghiệp vụ, cập nhật các văn bản mới về chính sách BHYT cho các nhân viên đại lý thu BHYT trên địa bàn huyện. Cần lựa chọn những nội dung tuyên truyền phù hợp với từng nhóm đối tượng.

Cần thống kê những người được hưởng chi phí cao khi đi khám chữa bệnh về BHYT, lập danh sách bàn giao cho các đại lý thu BHYT trên địa bàn huyện làm tài liệu tuyên truyền.

3.6. Hoàn thiện bộ máy quản lý công tác thu BHYT

Cần phân công số lượng cán bộ phù hợp với lượng công việc và yêu cầu trình độ để đảm bảo cho công tác quản lý thu được tiến hành nhanh gọn, chính xác, đạt hiệu quả cao.

Hàng năm, BHXH huyện cần có kế hoạch bồi dưỡng chuyên môn, nghiệp vụ cho đội ngũ cán bộ

một cách hợp lý, nâng cao nghiệp vụ chuyên môn, trình độ quản lý cho các cán bộ làm công tác thu. Sắp xếp bộ máy theo hướng chuyên sâu, phân chia, xác định rõ chức năng, nhiệm vụ của từng cán bộ để tạo sự năng động, chủ động khi thực hiện nhiệm vụ, tránh hành chính quan liêu. Xây dựng đội ngũ cán bộ vững vàng về chính trị, nắm chắc về chuyên môn, có lòng yêu nghề, có ý thức tìm tòi, học hỏi, tinh thần trách nhiệm cao.

Tăng cường chính sách khuyến khích đối với cán bộ đạt kết quả cao trong công tác thực hiện chính sách BHYT. Thường xuyên tổng kết, đánh giá những mặt đã đạt được, những yếu kém còn tồn tại để có phương hướng, biện pháp khắc phục triệt để những hạn chế đó,...

3.7. Nâng cao chất lượng khám chữa bệnh tại huyện Sốp Cộp

Tăng cường hoạt động ứng dụng công nghệ thông tin trong quy trình tiếp nhận, khám bệnh, quản lý bệnh nhân điều trị nội trú, ngoại trú và quy trình giám định chi phí khám chữa bệnh BHYT... để đơn giản hóa thủ tục hành chính.

Cần chú trọng cải thiện chất lượng KCB BHYT như: tăng cường xây dựng cơ sở vật chất cho các cơ sở KCB và nâng cao trình độ chuyên môn của nhân viên y tế.

Trong thời gian tới, cần đầu tư, nâng cấp cơ sở hạ tầng, trang thiết bị y tế đồng bộ, hiện đại, đáp ứng nhu cầu khám bệnh, chữa bệnh hiện nay.

Đối với ngành Y tế, cần có kế hoạch đào tạo, bổ sung nguồn nhân lực y tế để đảm bảo công tác khám chữa bệnh và chăm sóc sức khỏe ban đầu tại các trạm y tế xã, thị trấn, đặc biệt là nhân lực có thể quản lý, điều trị một số bệnh mãn tính tại cơ sở. Thực hiện các chính sách luân chuyển cán bộ y tế từ trung tâm y tế huyện về khám chữa bệnh tại các trạm y tế xã, thị trấn để hướng dẫn, chuyển giao kỹ thuật trong công tác khám chữa bệnh, nâng cao trình độ cho cán bộ y tế tuyến xã. Cần có cơ chế thu hút các bác sĩ chuyên khoa có chuyên môn cao; thường xuyên đào tạo và bồi dưỡng nghiệp vụ chuyên môn theo các chương trình đào tạo lên các bệnh viện tuyến trung ương... Bên cạnh đó, cải thiện môi trường làm việc để giảm áp lực công việc, căng thẳng cho các y bác sĩ cũng rất cần thiết ■

TÀI LIỆU THAM KHẢO:

1. BHXH Việt Nam (2019). *Báo cáo kết quả công tác năm 2018, phương hướng nhiệm vụ năm 2019*.
2. BHXH huyện Sốp Cộp (2020). *Báo cáo kết quả công tác năm 2020, phương hướng nhiệm vụ năm 2021*.
3. BHXH huyện Sốp Cộp (2021). *Báo cáo kết quả công tác năm 2021, phương hướng nhiệm vụ năm 2022*.
4. Nguyễn Trung Dũng (2018). *Quản lý quỹ khám chữa bệnh bằng thẻ BHYT tại BHXH huyện Lý Nhân, tỉnh Hà Nam*. Luận văn thạc sĩ, Trường Đại học Thương mại, Hà Nội.
5. Vũ Ngọc Minh (2017). *Một số biện pháp phát triển BHYT toàn dân tại Bảo hiểm xã hội quận Kiến An*. Luận văn thạc sĩ, Trường Đại học dân lập Hải Phòng.

Ngày nhận bài: 18/12/2022

Ngày phản biện đánh giá và sửa chữa: 18/1/2023

Ngày chấp nhận đăng bài: 30/1/2023

Thông tin tác giả:

1. NGUYỄN VĂN THÔNG

2. NGUYỄN THỊ VÂN

Trường Đại học Kinh tế và Quản trị kinh doanh, Đại học Thái Nguyên

**THE HEALTH INSURANCE PREMIUM
PAYMENT COLLECTION MANAGEMENT
IN SOP COP DISTRICT, SON LA PROVINCE**

● **NGUYEN VAN THONG¹**

● **NGUYEN THI VAN¹**

¹Thai Nguyen University of Economics and Business Administration

ABSTRACT:

The study analyzes the current situation of health insurance premium payment collection management in Sop Cop district, Son La province. The study also points out the achieved results, the remaining limitations and the causes of those limitations. Based on the study's analysis, some solutions are proposed to improve the health insurance premium payment collection management in Sop Cop district, Son La province.

Keywords: collection management, health insurance, social insurance, Sop Cop district, Son La province.